

шляхом проведення додаткового допиту, пред'явлення документів і речових доказів тощо.

На нашу думку, у кримінальних провадженнях про незаконне переправлення осіб через державний кордон України, з метою досягнення найбільшого психологічного ефекту та мети, доцільним є проведення допиту двох чи більше вже допитаних осіб у складі не більше двох осіб, або декількох свідків (у більшості, осіб, переправлення через кордон яких планувалося) та одного підозрюваного.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс від 13 квіт. 2012 р. (зі змінами) № 4651-VI. Офіційний вісник України. 2012. № 37. Ст. 1370. (Дата звернення 29.01.2020 р.).

2. Чаплинська Ю.А. Одночасний допит двох раніше допитаних осіб (організаційний аспект). *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*: зб. наук. праць. 2013. № 1 (65). 660 с.

3. Котюк О.І. Мета, фактичні та процесуальні підстави одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб потребують уточнення. *Вісник кримінального судочинства*. № 1/2016. С. 26–32.

Буждиганчук Євдокія Юріївна,
здобувач Міжрегіональної академії
управління персоналом

ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ СУТЕНЕРСТВА, УЧИНЕНОГО ОРГАНІЗОВАНОЮ ГРУПОЮ

Під час розслідування сутенерства, вчиненого організованою групою, на подальшому етапі кримінального провадження досить часто проводяться слідчі експерименти. Це пов'язано з об'єктивною необхідністю з'ясувати в сукупності усі обставини вчиненого діяння, а також перевірити раніше отримані показання відповідних учасників.

На думку 85 % опитаних респондентів слідчий експеримент під час розслідування досліджуваних правопорушень є незамінним способом перевірки та отримання самостійних доказів. В кримінальних провадженнях досліджуваної категорії він має важливе, а нерідко й вирішальне значення.

Стосовно поняття слідчого експерименту, то законодавець сформулював його наступним чином: це слідча (розшукова) дія, що проводиться з метою перевірки і уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, слідчий, прокурор має право провести слідчий експеримент шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань [4].

В цьому контексті слід наголосити на тому, що від огляду слідчий експеримент відрізняється передусім тим, що в процесі проведення огляду слідчий сприймає не саму подію, а її сліди, відображення, тоді як під час слідчого експерименту сприймається й подія, і її результат. Під час огляду слідчий відшукує та фіксує матеріальні сліди, об'єкти. Натомість у ході слідчого експерименту дослідженню піддаються різні за змістом джерела доказів, у тому числі дані огляду місця події, показання свідків, потерпілих [2, с. 46].

Зі свого боку, ми вважаємо найбільш точним визначення Р. С. Белкіна, який сформулював його як пізнавальну слідчу дію, суть якої полягає у проведенні досліджень, пов'язаних зі встановленням, перевіркою або оцінкою слідчих версій про можливість або неможливість існування певних фактів, що мають значення для кримінальної справи [1, с. 5].

Доречною, на нашу думку, є позиція С. О. Шейфера, який зазначає, що досліджувану СРД можна класифікувати за характером прийому її проведення наступним чином:

- правильність показань перевіряється шляхом пошуку ще не виявлених слідів події, які повинні бути, якщо в показаннях правильно відтворено хід події;

- правильність показань перевіряється шляхом виявлення таких об'єктів на місцевості, наявність яких може вплинути на хід події, що робить її можливою чи неможливою;

- правильність показань перевіряється шляхом виявлення «конкретної поінформованості» допитуваного;

- правильність показань перевіряється за допомогою протиставлення та поєднання деталей злочинного діяння, вказаного різними його учасниками [6, с. 121–126].

Для забезпечення ефективного проведення досліджуваної слідчої (розшукової) дії доцільно проводити певні заходи. Серед них Ю. В. Гаврилін виділяє наступні:

- видалення з місця проведення слідчої дії сторонніх осіб;
- забезпечення огороження місця проведення слідчого експерименту;

– забезпечення охорони підозрюваного (обвинуваченого), який знаходиться під вартою;

– проведення слідчої дії у такий час, коли імовірність з'явлення сторонніх громадян є мінімальною;

– постановка дослідів у такий спосіб, щоб не піддавались безпеці життя та здоров'я учасників експерименту;

– наявність резерву сил та засобів для швидкого та ефективного реагування на екстремальні ситуації [3, с. 134].

На підставі узагальнення судово-слідчої практики нами було визначено основні тактичні умови слідчого експерименту при розслідуванні сутенерства, вчиненого організованою групою, зокрема:

– проведення слідчого експерименту в обстановці, максимально наближеній до тих, у яких відбувалося викрадення людини;

– неодноразове повторення однорідних дослідів у змінних умовах;

– оптимальне обмеження кількості учасників процесуальної дії.

Дотримання зазначених умов забезпечить найбільш якісне та ефективне проведення досліджуваної слідчої (розшукової) дії при розслідуванні зазначених кримінальних правопорушень.

При проведенні спеціального слідчого експерименту, як зазначають інші автори, слідчий або оперативний працівник повинні уникати провокації, оскільки в такому разі експеримент буде безрезультатним, тобто докази злочинної поведінки особи будуть недопустимими, їх не можна буде використовувати під час доказування [5, с. 121].

Підводячи підсумок, зазначимо, що під час розслідування сутенерства, вчиненого організованою групою, на подальшому етапі кримінального провадження досить часто проводяться слідчі експерименти. Обов'язковими тактичними умовами їх проведення в досліджуваній категорії проваджень будуть: проведення слідчого експерименту в обстановці, максимально наближеній до тих, у яких відбувалося викрадення людини; неодноразове повторення однорідних дослідів у змінних умовах; оптимальне обмеження кількості учасників процесуальної дії.

Список використаних джерел

1. Белкин Р.С. Эксперимент в следственной, судебной и экспертной практике / М. : Юрид. лит., 1964. 230 с.

2. Гаврилин Ю. В. Криміналістика. Методика расследования отдельных видов преступлений / Ю. В. Гаврилин, Н. Г. Шурухнов. М. : Юрист, 2004. 345 с.

3. Гаврилин Ю. В. Криміналістическая тактика и методика расследования отдельных видов преступлений в определениях и схемах : учеб. пособие / М. : Книжный мир, 2004. 332 с.

4. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

5. Кудінов С.С. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні : [навч.-практ. посібник] / С.С. Кудінов, Р.М. Шехавцов, О.М. Дроздов, С.О. Гриненко. Х. : Оберіг, 2013. 344 с.

6. Шейфер С.А. О познавательной сущности и пределах применения проверки показаний на месте // Вопросы борьбы с преступностью. №28. Москва, 1978. С. 116-133.

Венгерова Юлія Віталіївна,

здобувач кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

МОЖЛИВІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСІВ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У зв'язку із розвитком туризму, поширилися й випадки правопорушень, пов'язаних із туристичною діяльністю або вчинених під прикриттям туризму. При цьому, злочинні дії у сфері туристичної діяльності можуть вчинятися як з боку справжніх суб'єктів туристичної діяльності, так і з боку фіктивних підприємств, а також осіб, які супроводжують угоди щодо туристичного обслуговування. Нерідко дуже складно відрізнити кримінальне правопорушення від цивільно-правового делікту, особливо у випадку маскуванню під легальну господарську діяльність.

Правильно розібратися в криміналістичній сутності вчиненого діяння можна лише шляхом проведення низки заходів, спрямованих на вирішення окремих та загальних завдань. У цьому розрізі Р.Л. Степанюк наголошує, що деякі